

Rīgas Stradiņa universitāte
Psiholoģijas laboratorija
Testu un aptauju reģistrs

1. Instrumenta nosaukums latviešu valodā, autora vārds uzvārds, adaptācijas vai izveides gads:

Kauna un Vainas Ievirzes Aptauja, KVIA, Ķirsis, J., 2012, RSU.

2. Instrumenta nosaukums oriģinālvalodā (adaptētajam instrumentam), autora vārds uzvārds, izveides gads:

Guilt and Shame Proneness scale (GASP), Cohen, T. R., Wolf, S. T., Panter, A. T., & Insko, C. A., 2011).

3. Īss instrumenta vispārīgs raksturojums (ko mēra, cik un kādas skalas un jautājumi, atbilžu sniegšanas forma, atslēga jeb atbilžu interpretācija u.c.):

Kauna un Vainas ievirzes aptauja mēra indivīda atšķirības tieksmei piedzīvot kaunu vai vainu, izvērtējot veiktos pārkāpumus. Aptauja sastāv no 16 situāciju aprakstiem (pantiem), pēc kuriem respondentam ir jāiztēlojas sevi noteiktās situācijās, un jāizvērtē cik liela iespēja pastāv, ka indivīds rīkosies tā, kā minēts jautājumā, kas seko situācijas aprakstam. Atbildes jāvērtē no 1 līdz 7 likerta skalā, kur „1” nozīmē ļoti maza (iespēja) un „7” – ļoti liela (iespēja). GASP (arī KVIA) sastāv no 2 vainas 2 kauna apakšskalām (Cohen et al., 2011, kā minēts Ķirsis, 2012).

Satura jomas: tests attiecas uz emocionālo reakciju un attieksmju jomu un mēra indivīda atšķirības tieksmei piedzīvot kaunu vai vainu, izvērtējot veiktos pārkāpumus.

Testa mērķa populācijas raksturojums: pieaugušie cilvēki (sievietes un vīrieši sākot no 18 gadu vecuma).

Testa skalu skaits un īss mērāmo mainīgo apraksts:

Aptauja sastāv no 16 situāciju aprakstiem (pantiem), pēc kuriem respondentam ir jāiztēlojas sevi noteiktās situācijās, un jāizvērtē cik liela iespēja pastāv, ka indivīds rīkosies tā kā minēts jautājumā, kas seko situācijas aprakstam. KVIA sastāv no 4 apakšskalām: 1) vaina – negatīva uzvedības novērtēšana (vaina-NUN), kas mēra indivīda vainas izjūtas līmeni (ievirzi) par veiktajiem pārkāpumiem; 2) vaina – izlabošana (vaina-I), kas mēra indivīda līmeni (ievirzi) noslieci uz savas uzvedības (vai rīcības seku) labošanu nākotnē; 3) kauns – negatīva sevis novērtēšana (kauns-NSN), kas mēra indivīda kauna izjūtas

līmeni par publiski manāmu pārkāpumu vai izgāšanos; 4) kauns – izvairīšanās (kauns-I), kas mēra indivīda noslieci uz izvairīšanos kontaktēties ar cilvēkiem kauna dēļ (Ķirsis, 2012).

Testa pantu skaits: 4 skalas, ko veido 16 panti. Attiecīgi katrā skalā ir 4 panti.

Pantu formāts un atbilžu skala: panta formāts ir apgalvojumi (situāciju apraksti) ar Likerta skalas novērtējumiem. Atbilžu skala – Likerta skala, kur jāatbild cik liela iespēja, ka visticamāk reaģēsiet tā kā minēts jautājumā.

Atbildes veids: datorizēta izpilde.

Testa vadīšanas nosacījumi un nepieciešamie materiāli: indivīda vadīšana mijiedarbībā, pārraudzīta grupas vadīšana, pārraudzīta lokāli instalētā datortesta izpilde, pārraudzīta instalētā datortesta izpilde internetā, nepārraudzīta lokāli instalētā datortesta izpilde, nepārraudzīta internetā instalētā datortesta izpilde.

4. Informācija par instrumenta lietošanas noteikumiem:

Testa oriģinālā versija ir publicēta un pieejama APA mājas lapā, tomēr, lai to izmantotu, ir jāgūst atļauja sazinoties pēc dotās adreses: <http://www.apa.org/about/contact/copyright/process.aspx> .

Informācija par oriģinālā testa versijas publicēšanas avotu: Cohen, T. R., Wolf, S. T., Panter, A. T., & Insko, C. A. (2011). Introducing the GASP scale: A new measure of guilt and shame proneness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(5), 947-966. doi: 10.1037/a0022641

Adaptētā versija ir pieejama izmantošanai sazinoties ar adaptācijas autoru - Jānis Ķirsis, janiskir@inbox.lv

5. Īsa pamatinformācija par adaptētā vai izveidotā instrumenta psihometriskajiem rādītājiem (piem. Kronbaha alfas koeficients) un/vai izlases raksturojums:

101 students (46% sievietes un 54%vīrieši; vecums 19-34. Veicot faktoranalīzi ar uzstādīto faktoru svaru minimumu 0,40, un, iedalot pantus 4 faktoros, tika izveidoti 4 faktori. Panti, kas veidoti pēc divu dažādu kauna apakšskalū principiem attiecīgi sagrupējās 2 faktoros, pēc kuriem tika izveidotas kauns – izvairīšanās (faktoru svāri $\geq 0,56$) un kauns – negatīvs sevis novērtējums (faktoru svāri $\geq 0,54$) apakšskalās. Pēc atlikušajiem 2 faktoriem tika izveidotas vaina – izlābošanas (faktoru svāri $\geq 0,48$) un vaina – negatīvs uzvedības novērtējums (faktoru svāri $\geq 0,35$) apakšskalās. Kronbaha alfas atbilda uzstādītajam minimumam (0,60).

Informācija, balstoties uz J. Ķirša 2012. gada RSU izstrādāto bakalaura darbu “Kauna un vainas ieviržu aptaujas modifikācijas 1. posms latviešu kultūrvidē” sagatavota RSU Psiholoģijas laboratorijā.

Ja Jums rodas jautājumi par šo aprakstu, interesē RSU adaptētie vai izveidotie instrumenti, to pieejamība, izmantošanas iespējas, kā arī rodas jebkuri jautājumi saistībā ar testu un aptauju reģistru, sazinieties ar Psiholoģijas laboratorijas testu un aptauju reģistra atbildīgo kontaktpersonu. Kontaktinformāciju meklējiet reģistra mājas lapā: <https://www.rsu.lv/psihologijas-laboratorija/testu-aptauju-registrs>